ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Απόφαση του Δικαστηρίου
στην υπόθεση C-505/24 P | Condor Flugdienst κατά Ryanair

Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 158/26

Λουξεμβούργο, 5 Νοεμβρίου 2026

Κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο της πανδημίας της νόσου Covid-19 : το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου με την οποία ακυρώθηκε η απόφαση της Επιτροπής να εγκρίνει κρατική ενίσχυση ύψους 321 εκατομμυρίων ευρώ που χορήγησε η Γερμανία υπέρ της Condor και απορρίπτει την προσφυγή της Ryanair κατά της εγκριτικής απόφασης

Με απόφαση της 26ης Ιουλίου 2021 (στο εξής: επίδικη απόφαση), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, χωρίς να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας, ενίσχυση αναδιάρθρωσης ύψους 321 εκατομμυρίων ευρώ από τη Γερμανία προς την Condor, αεροπορική εταιρία που εκτελεί ναυλωμένες πτήσεις (τσάρτερ). Η ενίσχυση αποσκοπούσε στη στήριξη της αναδιάρθρωσης και της συνέχισης των δραστηριοτήτων της Condor προκειμένου η εταιρία να υπερβεί τις δυσχέρειες με τις οποίες βρέθηκε αντιμέτωπη εξαιτίας της πτώχευσης της πρώην μητρικής της εταιρίας Thomas Cook και της πανδημίας της νόσου Covid [1].

Η Ryanair αμφισβήτησε την απόφαση αυτή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το οποίο την ακύρωσε [2]. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή κακώς είχε εγκρίνει την επίμαχη ενίσχυση αναδιάρθρωσης χωρίς να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, η Ryanair απέδειξε επαρκώς ότι η Επιτροπή όφειλε να έχει αμφιβολίες που δικαιολογούσαν την κίνηση της εν λόγω διαδικασίας.

Η Condor άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου αναίρεση κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου.

Με τη σημερινή του απόφαση, **το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου και, αποφαινόμενο το ίδιο επί της υπόθεσης, απορρίπτει την προσφυγή της Ryanair.**

Στην απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή έπρεπε να διερευνήσει αν η επίδικη απόφαση πληρούσε την απαίτηση σχετικά με τον κατάλληλο καταμερισμό των επιβαρύνσεων [3]. Κατά την απαίτηση αυτή, κάθε ενίσχυση αναδιάρθρωσης που βελτιώνει την κεφαλαιακή θέση του δικαιούχου [4] πρέπει να χορηγείται υπό όρους που διασφαλίζουν στο κράτος εύλογο μερίδιο από τα μελλοντικά κέρδη της αξίας του δικαιούχου. Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν είχε εξετάσει αν η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε υπό όρους που εξασφαλίζουν στη Γερμανία εύλογο μερίδιο από τη μελλοντική αξία της Condor.

Η Condor υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο ότι η Επιτροπή έπρεπε να εφαρμόσει την ως άνω απαίτηση σε περίπτωση μερικής διαγραφής χρέους, όπως η απορρέουσα από το επίμαχο μέτρο.

Το Δικαστήριο κρίνει ότι **δεν ήταν νομικά εσφαλμένη η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι η απαίτηση σχετικά με τον κατάλληλο καταμερισμό των επιβαρύνσεων έχει εφαρμογή σε περίπτωση μέτρου ενισχύσεως που συνίσταται σε διαγραφή χρέους.**

Η Condor ισχυρίζεται ότι, εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο παρενέβη στις αρμοδιότητες της Επιτροπής. Ειδικότερα, ενώ η Επιτροπή ευλόγως υποστηρίζει ότι η εφαρμογή της συγκεκριμένης απαίτησης αφορά αποκλειστικώς τις περιπτώσεις κρατικής εισφοράς κεφαλαίου, εντούτοις το Γενικό Δικαστήριο δεν περιορίστηκε στην εξέταση του αν η εκτίμηση Επιτροπής είναι εύλογη, αλλά θεώρησε ότι το ζήτημα επιδέχεται πλείονες ερμηνείες.

Το Δικαστήριο τονίζει ότι **το Γενικό Δικαστήριο άσκησε, ως όφειλε, αυστηρώς νομικό έλεγχο της ερμηνείας του πεδίου εφαρμογής της προαναφερθείσας απαίτησης**, προβαίνοντας σε γραμματική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία, χωρίς ουδόλως να υποκαταστήσει με την κρίση του τις σύνθετες οικονομικές εκτιμήσεις της Επιτροπής.

Επιπλέον, **το να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να αποδεχθεί την ερμηνεία της Επιτροπής επειδή είναι «εύλογη» θα κατέληγε σε αποδυνάμωση του δικαστικού ελέγχου τον οποίον ασκούν τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης και θα έθιγε την ασφάλεια δικαίου,** δεδομένου ότι η Επιτροπή θα μπορούσε να επικαλείται έλλειψη ακρίβειας των κατευθυντήριων γραμμών της προκειμένου να μην εφαρμόζει ορθώς τους κανόνες με τους οποίους έχει δεσμευθεί η ίδια.

Απεναντίας, σύμφωνα με το Δικαστήριο, **το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή είχε παραλείψει να εξετάσει αν το επίμαχο μέτρο πληρούσε την απαίτηση σχετικά με τον κατάλληλο καταμερισμό των επιβαρύνσεων**. Ειδικότερα, κατά το Δικαστήριο, από την επίδικη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε κρίνει σιωπηρώς ότι δεν συνέτρεχε λόγος να πραγματοποιηθεί η εν λόγω εξέταση αφού αυτή είναι απαραίτητη μόνο στην περίπτωση που ο δικαιούχος διαθέτει ακόμη ίδια κεφάλαια μετά τη συνεκτίμηση των απωλειών από τους υπαρκτούς επενδυτές του, όπερ δεν ίσχυε ως προς Condor.

Το Δικαστήριο αναιρεί, συνεπώς, την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου.

Δεδομένου ότι η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, **το Δικαστήριο αποφαίνεται το ίδιο επί της διαφοράς. Εξετάζει τους ισχυρισμούς της Ryanair που δεν εξετάστηκαν από το Γενικό Δικαστήριο**, σχετικά με την ύπαρξη σφαλμάτων κατά την εκτίμηση από την Επιτροπή των αρνητικών επιπτώσεων του επίμαχου μέτρου καθώς και την παραβίαση των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, της ελευθερίας εγκατάστασης και της υποχρέωσης αιτιολογήσεως. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι ισχυρισμοί αυτοί είναι αβάσιμοι και απορρίπτει στο σύνολό της την προσφυγή που είχε ασκήσει πρωτοδίκως η Ryanair.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν η αναίρεση κριθεί παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε κατ' αναίρεση το Δικαστήριο.

Ανεπίσημο έγγραφο το οποίο προορίζεται για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και δεν δεσμεύει το Δικαστήριο. Τα πραγματικά περιστατικά και το νομικό πλαίσιο παρατίθενται ως είχαν κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα και όπως προκύπτουν από τη δικογραφία.

Το πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της αποφάσεως.

Επικοινωνία: Χρυσούλα Φραγκιαδάκη ✆ (+352) 4303 2077.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «Curia Web TV» καθώς και από το «European Broadcasting Service» ✆ (+32) 2 2964106.

Ακολουθήστε μας!

[1] Στο πλαίσιο της πτώχευσης αυτής, η Condor είχε λάβει ενίσχυση διάσωσης που εγκρίθηκε από την Επιτροπή με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2019 (βλ. ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής). Η προσφυγή ακυρώσεως της Ryanair κατά της εν λόγω απόφασης απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο με απόφαση της 18ης Μαΐου 2022, Ryanair κατά Επιτροπής (Condor – ενίσχυση διάσωσης), T-577/20 (βλ., επίσης, ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 87/22). Η Ryanair δεν άσκησε αναίρεση κατά της τελευταίας αυτής απόφασης ενώπιον του Δικαστηρίου. Επίσης, η Condor είχε επωφεληθεί μέτρων ενίσχυσης προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη εξαιτίας της επιβολής ταξιδιωτικών περιορισμών λόγω της πανδημίας της νόσου Covid-19, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν ενίσχυση για την περίοδο από τις 17 Μαρτίου έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 που είχε λάβει τη μορφή δύο δανείων συνολικού ύψους 550 εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία καλύπτονταν από κρατική εγγύηση. Μετά την έκδοση της απόφασης της 9ης Ιουνίου 2021, Ryanair κατά Επιτροπής (Condor· Covid-19), T-665/20 (βλ., επίσης, ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 98/21), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε μια πρώτη απόφαση της

Επιτροπής σχετικά με την ενίσχυση Covid-19 του 2020 (βλ. ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής), η Επιτροπή, με τροποποιηθείσα απόφαση επί της ενίσχυσης Covid-19 του 2020, της 26ης Ιουλίου 2021, ενέκρινε την εν λόγω ενίσχυση (βλ. ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής). Η Επιτροπή έκρινε, μεταξύ άλλων, βάσει των εκ των υστέρων στοιχείων που προσκόμισαν οι γερμανικές αρχές, ότι η Condor είχε λάβει υπεραντιστάθμιση ύψους 91,745 εκατομμυρίων ευρώ, πλέον τόκων. Με την επίδικη απόφαση, η οποία εκδόθηκε αυθημερόν, η Επιτροπή ενέκρινε μέτρο ενίσχυσης προς τον σκοπό της στήριξης της αναδιάρθρωσης και της συνέχισης των δραστηριοτήτων της Condor, το οποίο περιλάμβανε δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος συνίστατο, αφενός, στην τροποποίηση των όρων χορήγησης των δανείων Covid-19 του 2020 και, αφετέρου, στη μερική διαγραφή χρεών ύψους 90 εκατομμυρίων ευρώ από τα δάνεια αυτά. Το δεύτερο σκέλος συνίστατο στη διαγραφή χρέους ύψους 20,2 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο αντιστοιχούσε στους τόκους που η Condor όφειλε να καταβάλει κατόπιν της τροποποιηθείσας απόφασης σχετικά με την ενίσχυση Covid-19 του 2020.

[2] Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 8ης Μαΐου 2024 στην υπόθεση Ryanair κατά Επιτροπής (Condor - ενίσχυση αναδιάρθρωσης), T-28/22 (βλ., επίσης, ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 83/24). Κατόπιν της έκδοσης της απόφασης αυτής, η Επιτροπή κίνησε επισήμως ενδελεχή έρευνα τον Ιούλιο του 2024 (βλ. ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής) και ενέκρινε εκ νέου την ενίσχυση ύψους 321,2 εκατομμυρίων ευρώ με απόφαση της 28ης Απριλίου 2025. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης εξακολουθούσε να είναι απαραίτητο προκειμένου να αποκατασταθεί η βιωσιμότητα της Condor χωρίς να στρεβλώνεται αδικαιολόγητα ο ανταγωνισμός (βλ. ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής). Η Ryanair προσέβαλε τη νέα αυτή απόφαση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου (εκκρεμής υπόθεση T-44/26, Ryanair και Ryanair Sun κατά Επιτροπής).

[3] Σημείο 67 των κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων.

[4] Σύμφωνα με το Γενικό Δικαστήριο, η συγκεκριμένη ενίσχυση αναδιάρθρωσης, η οποία είχε τη μορφή, μεταξύ άλλων, μερικής διαγραφής των χρεών της Condor, βελτίωνε την κεφαλαιακή θέση του δικαιούχου.